

Nasjonal kommunikasjonsmyndighet
v/Anja Vimme Skadal
Nygård 1
4790 LILLESAND

Norge

Deres referanse

Vår referanse

Kontaktperson
Reynir Johannesson

Deres dato
18.03.2024

Vår dato
29.04.2024

Direkte telefon
46548595

Hørings svar - overordnet rammeverk for tildelingen av 26 GHz-båndet

Lyse Tele AS (Lyse) viser til høring om overordnede rammer for frekvensbåndet 26 GHz med høringsfrist 29. april, og ønsker med dette å gi noen kommentarer til utkastet. Dette dokumentet inneholder forretningssensitiv informasjon som skal unntas offentlighet, jf. offentleglova § 13, jf. forvaltningsloven §§ 13 og 19. Denne informasjonen er markert med gult og merket [UOFF].

I forslag til statsbudsjett for 2024 skriver Regjeringen at *Nasjonal kommunikasjonsmyndighet (Nkom) skal bidra til effektiv bruk av ressursene i samfunnet ved å legge til rette for bærekraftig konkurranse og stimulere til næringsutvikling og innovasjon på områdene for post og elektronisk kommunikasjon.*¹ Det kan selvsagt tale for en så tidlig tildeling av frekvensressurser som overhodet mulig. Departementet understreker også viktigheten av å stimulere til videre utbygging av både mobilnett og fastnett. Flere mål er satt, og det er viktig å ta hensyn til disse når rammer og tidspunkt for frekvenstildelinger og frekvensauksjoner settes.

Lyse mener at tildelingen av 26 GHz-båndet kommer noen år for tidlig. Det er vår forståelse at dette gjelder også andre mobiloperatører. Verdien av båndet oppnås først om flere år, og da med høy usikkerhet gitt de spesielle egenskapene dette frekvensbåndet har og hva man faktisk kan bruke det til i Norge som er ett av landene i Europa med lavest befolkningstetthet.

Lyse støtter at det legges opp til administrativ tildeling av tre nasjonale tillatelser. Som tidligere kommunisert til Nkom ser vi begrenset behov for disse frekvensressursene de neste årene. Lyse sitt behov vil dekkes av vår eksisterende frekvensportefølje.

Frekvenstak og blokkinndeling

Lyse støtter frekvenstak på 800 MHz og en blokkinndeling som sikrer ressurser til både tre nasjonale aktører og at andre aktører sikres mulighet til å søke om lokale lisenser. Dette vil bidra til at vi unngår en sterk skjevfordeling av frekvenser som i verste fall kan ha negativ innvirkning på både konkurransen og innovasjonen i mobilmarkedet.

Innplassering i båndet

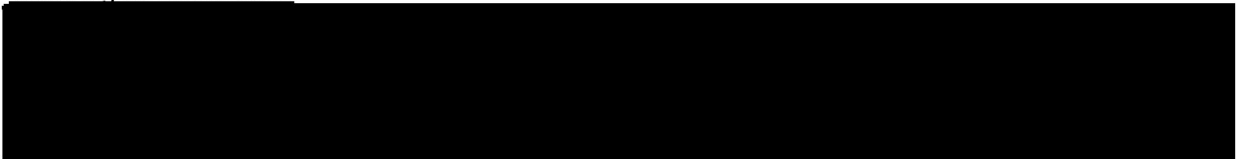
Lyse ser at det kan være noen ulike fordeler og ulemper ved plassering i båndet og har identifisert følgende faktorer:

¹ Kommunal- og distriktsdepartementets budsjettforslag for 2024, side 122

1. Som Nkom påpeker, kan det tenkes at markedet vil tilby ulik mengde brukerutstyr som følge av den amerikanske båndplanen i 26 GHz. Lyse mener at dette i liten grad vil gi et stort konkurransefortrinn da vi ser at utstyr som finnes i dag støtter alle tre tiltenkte frekvensblokker.
2. Nkom påpeker at geografiske hensyn må overholdes for visse frekvensblokker, slik som ved Rena Øvingsfelt i øvre frekvensblokk, samt FSS forstyrrelser i nedre frekvensblokk. EESS dekker alle 3 blokker, men ikke helt ut i kantene, dvs. øverste og nederste blokk kan ha noen geografiske fordeler, gitt at man kan bruke deler av båndet til mobiltjenester.
3. Gitt at Nkom åpner for fleksibilitet i TDD-rammestrukturen mellom DL og UL, vil trolig midterste frekvensblokk ha et større behov for å innføre beskyttelsesbånd mot både øverste og nederste frekvensblokk av de totalt 3x 800MHz. Dette vil spise noe mer av båndbredden i tildelt frekvensblokk sammenlignet med øvre- og nedre frekvensblokk. Dermed gir dette en liten ulempe til midtre frekvensblokk.

I sum ser vi små verdiforkjeller mellom blokkene i båndet. Lyse mener at tildelingsprosessen for posisjon i båndet bør overlates til mobiloperatørene. Hvis det viser seg at mobiloperatørene ikke klarer å bli enige, så vil det være naturlig at NKOM gjennomfører tildeling gjennom loddtrekning eller auksjon.

Vederlag for ressursene

Det legges opp til en administrativ tildeling, og ikke en auksjon, som gir en høyere sannsynlighet for at prisen settes for høyt og frekvenser forblir usolgt. Vi er enige i at priser oppnådd i andre land kan gi indikasjoner på verdi. Det betinger derimot at Nkom har tilstrekkelig sammenlignbare tildelinger, med tanke på antall budgivere, auksjonsformat, frekvenstak, dekningsforpliktelser, eksisterende frekvenstillatelser til deltakerne, samt at Nkom tar tilstrekkelig høyde for at deltakere i de ulike tildelinger kan være svært ulike. Med det menes at den marginale budgiver i andre markeder typisk vil ha en større markedsandel sammenlignet med Lyse/Ice.

Faktorer som befolkningstetthet kan også ha betydning for verdien av ressursene. Dette frekvensbåndet har en meget begrenset rekkevidde og vil ha en liten geografisk utbredelse i et land som Norge. I land med større konsentrasjoner av befolkning og brukere (over 10 og 20 ganger høyere enn Norge) vil verdien av denne frekvensen være større siden den kan benyttes i større omfang på eksisterende basestasjonslokasjoner. Vi ber på bakgrunn av dette at Nkom vurderer estimatene fra andre tildelinger og norske markedsforhold mer konservativt.

Tillatelsens varighet

Lyse er enige i at varigheten settes i øvre sjikt. Det er meget begrenset behov for frekvensen de nærmeste årene. Bruk av noenlunde omfang vil neppe skje før tidligst om 4-5 år. Dermed er det i størrelsesorden 15 år med mer aktiv bruk av frekvensen.

Synkronisering av nett og rammestruktur

Nkom legger opp til en felles rammestruktur mellom ned- og opplinkforhold (DL/UL) slik at man får effektiv utnyttelse av spektrum. Nkom foreslår tilsvarende struktur som ved N78 (3,6 GHz) tildelingen, altså 4 deler til nedlink og 1 del til opplink (kjent som TDD 4:1 rammestruktur). Videre ønsker Nkom at endringer i rammestruktur må avtales mellom operatører og godkjennes av Nkom.

Lyse er enig i at dette er en fornuftig ramme for å ivareta spektrumsutnyttelse, samtidig som vi ser at behovet for ressurser for opplink er økende. Vi forventer å få bruksområder hvor kapasitetsbehovet er størst i opplink. Dette ble for eksempel avdekket i en pilot med NRK. Det bør derfor åpnes for andre rammestrukturer og større fleksibilitet. Avvikende scenarier hvor andre rammestruktur er ønskelig, bør være tillatt gitt at man legger inn beskyttelsesbånd og/eller ved avtale operatørene imellom for gitte områder.

På vegne av,
Lyse Tele AS

Reynir Johannesson
Direktør myndighetskontakt og regulatorisk, Lyse AS